

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 15.9.2021
COM(2021) 573 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Novi evropski Bauhaus

Lepo, trajnostno, skupaj

Kazalo

1. Uvod	2
2. Gradnja na temeljih sooblikovanja: preobrazbeni projekt vseh nas za nas vse	3
3. Podoba novega evropskega Bauhausa	4
3.1. Od zgodovinskega gibanja do novega evropskega Bauhausa	4
3.2. Tri ključna načela	4
3.2.1. Pristop na več ravneh: od globalne do lokalne	5
3.2.2. Participativni pristop	5
3.2.3. Naddisciplinarni pristop	5
3.3. Tematske osi poti do preobrazbe	6
3.3.1. Obujanje vezi z naravo	6
3.3.2. Povrnitev občutka pripadnosti	7
3.3.3. Prednostna obravnava krajev in ljudi, ki to najbolj potrebujejo	7
3.3.4. Potreba po dolgoročnem razmišljanju in upoštevanju življenjskega kroga v industrijskih ekosistemih	8
4. Izvajanje novega evropskega Bauhausa	9
4.1. Sodelovanje s skupnostjo novega evropskega Bauhausa: laboratorij novega evropskega Bauhausa	10
4.2. Trojno preoblikovanje	11
4.2.1. Preoblikovanje okolij na terenu	12
4.2.2. Preoblikovanje ugodnega okolja za inovacije	13
4.2.3. Razširjanje novih pomenov	15
5. Naslednji koraki	16

1. Uvod

Novi evropski Bauhaus je odraz cilja EU, da bi ustvarila estetsko, trajnostno in vključujoče okolje, izdelke ter načine življenja. Spodbuja nov življenjski slog, v katerem trajnostnost stopa z roko v roki s slogom, kar bo pospešilo zeleni prehod v različnih gospodarskih sektorjih, kot so gradbeništvo, pohištvena industrija, moda, naših družbah in drugih področjih našega vsakdana.

Njegov cilj je vsem državljanom zagotoviti dostop do dobrin, ki so del krožnega gospodarstva in manj ogljično intenzivna, podpirajo regeneracijo narave in ščitijo biotsko raznovrstnost.

Novi evropski Bauhaus je projekt upov in perspektiv. Evropskemu zelenemu dogovoru dodaja kulturno in ustvarjalno razsežnost in s tem spodbuja trajnostne inovacije, tehnologijo in gospodarstvo. Z njim prednosti okoljskega prehoda postanejo vidne zaradi otipljivih izkustev na lokalni ravni. Izboljšuje naš vsakdan.

To pa se lahko zgodi le, če posamezniki z različnimi življenjskimi zgodbami iz različnih krajev delujejo in razmišljajo skupaj na participativen način. Zato se je projekt Komisije začel s šestmesečno fazo sooblikovanja, v kateri je kdor koli lahko prispeval svoje zamisli, vizije, primere in izzive za novi evropski Bauhaus.

V tem sporočilu so na podlagi izsledkov iz faze sooblikovanja predstavljeni koncept novega evropskega Bauhauusa in naslednji koraki projekta. Več informacij o postopku sooblikovanja je na voljo v Prilogi 1.

Za uresničitev ciljev novega evropskega Bauhauusa bo Komisija nadaljevala z oblikovanjem **gibanja** zainteresiranih posameznikov in organizacij. Za njegovo izvedbo Komisija **združuje ustrezne pobude EU in predlaga sklop novih ukrepov in možnosti za financiranje**, ki so povzeti v petem poglavju tega sporočila. V njih so med drugim zajeti:

- vzpostavitev laboratorija novega evropskega Bauhauusa za rast skupnosti in pripravo ukrepov politike;
- financiranje preobrazbenih projektov novega evropskega Bauhauusa v državah članicah s semenskim kapitalom;
- financiranje projektov za izgradnjo socialnih stanovanj, ki spoštujejo vrednote novega evropskega Bauhauusa;
- nov pristop h gradbeni strategiji Komisije;
- soustvarjanje načrtov za izvedbo zelenega prehoda v gradbenem in tekstilnem ekosistemu;
- razpisi za zagonska podjetja in državljske pobude;
- letni festival in nagrado, posvečeno novemu evropskemu Bauhausu;

- pobudi eTwinning in DiscoverEU v letu 2022, posvečeni novemu evropskemu Bauhausu.

Spremembe se ne bodo zgodile z danes na jutri. Novi evropski Bauhaus bo **ustvaril prostor za raziskovanje in preizkušanje** orodij politike in financiranja ter drugih orodij za oblikovanje in izgradnjo boljšega vsakdana za vse generacije.

2. Gradnja na temeljih sooblikovanja: preobrazbeni projekt vseh nas za nas vse

Komisija je kot prvi korak tega participativnega projekta v fazi sooblikovanja navezala stik s civilno družbo in deležniki. Potem ko je predsednica Ursula von der Leyen septembra 2020¹ napovedala projekt, je bila **faza sooblikovanja** odprto povabilo vsem, da povedo, kaj naj bi bil smoter novega evropskega Bauhauusa, ter da delijo izzive, ki bi jih moral obravnavati, ter svoje zamisli in strokovno znanje o tem, kako to storiti². Koncept novega evropskega Bauhauusa temelji na različnih prispevkih, podanih v tej fazi.

Postopek sooblikovanja je temeljil na zainteresiranih posameznikih, organizacijah, političnih institucijah in podjetjih, ki so organizirali dogodke, razprave in delavnice. K širjenju sporočil in dejavnosti so prispevali uradni **partnerji novega evropskega Bauhauusa**³. Osemnajst teoretikov in praktikov je oblikovalo **okroglo mizo o novem evropskem Bauhausu na visoki ravni**, ki je namenjena posvetovanju o pobudi in redno podaja svoje prispevke⁴. Vrhunec tega svetovnega pogovora je bila **prva konferenca o novem evropskem Bauhausu aprila 2021** s približno 8 000 spletnimi udeleženci z vsega sveta, ki so poudarili potrebo po povezovanju tega gibanja na globalni ravni.

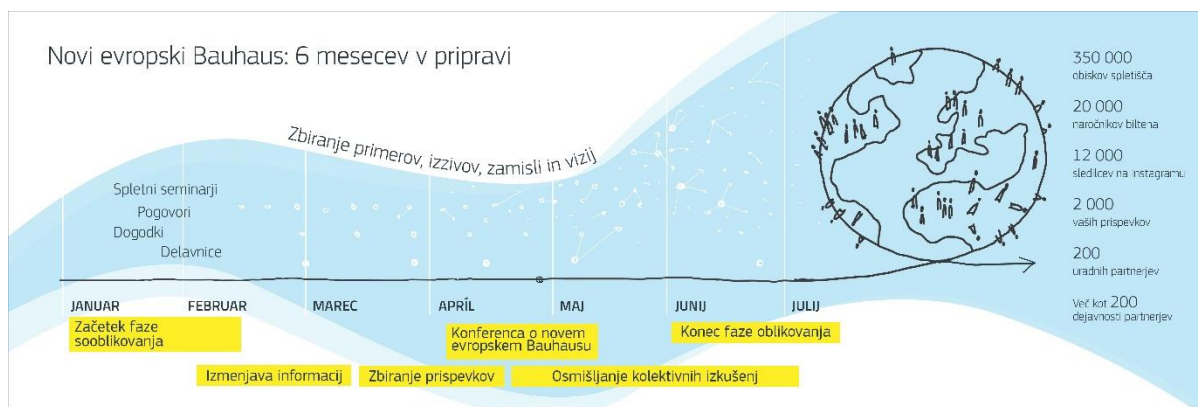
Večina dejavnosti je potekala v državah članicah EU, zanimanje pa se veča tudi v drugih delih sveta, bodisi v bližnji soseščini bodisi v Južni in Severni Ameriki. Komisija je izrecno pozvala k oddaji prispevkov tudi z območij zunaj EU, da bi poudarila svetovno razsežnost projekta.

¹ [Novi evropski Bauhaus: Komisija začela fazo zasnove \(europa.eu\)](#).

² [Sooblikovanje novega evropskega Bauhauusa \(europa.eu\)](#).

³ [Partnerji \(europa.eu\)](#).

⁴ [Okrogla miza na visoki ravni \(europa.eu\)](#).

Novi evropski Bauhaus uspeva na rodovitnih tleh; njegovi znanilci in navdih za nove zamisli so stavbe, javni prostori, podjetja in družbene prakse, kulturne dejavnosti in izobraževalni programi. Kot del faze sooblikovanja je bila podeljena prva **nagrada, posvečena novemu evropskemu Bauhausu**⁵, da bi **opozorili** na te navdihujoče primere in zamisli mladih talentov.

3. Podoba novega evropskega Bauhauusa

3.1. Od zgodovinskega gibanja do novega evropskega Bauhauusa

Vizija novega evropskega Bauhauusa temelji na več posebnostih zgodovinskega Bauhauusa.

Zgodovinski Bauhaus, ki je nastal leta 1919, se je pojavil v času **korenitih sprememb** na prehodu v sodobno družbeno in industrijsko dobo. Njegovi pobudniki so te spremembe obravnavali v svojih delih in iskali rešitve za nove izzive. Bauhaus je hitro postal svetovno kulturno gibanje. Povezal je umetnike, oblikovalce, arhitekta in obrtnike. Ta **naddisciplinarni** pristop zelo potrebujemo tudi za izzive naše dobe, ko se znova soočamo s korenitimi spremembami.

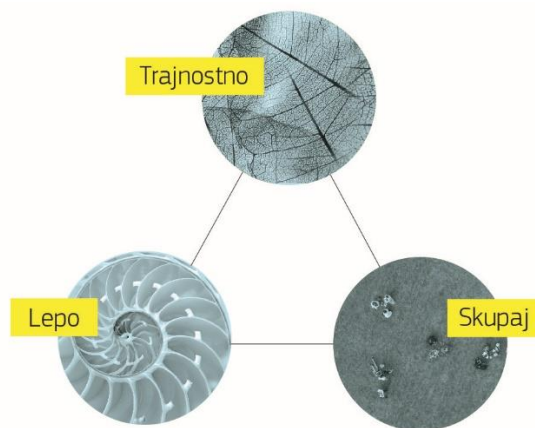
Tako kot pred sto leti je vprašanje **inovativnih materialov** ključnega pomena. Tedaj sta rešitev bila cement in jeklo, danes pa moramo preučiti bolj naravne, trajnostno proizvedene materiale in razviti nizkoogljične proizvodne rešitve za vse materiale. To velja tako za gradbeništvo kot za modo, oblikovanje, pohištvo, promet in energijo. Trikotnik vrednot

Vodilo novega evropskega Bauhauusa je trikotnik **treh temeljnih in neločljivih vrednot**:

- **trajnostnosti**⁶, od podnebnih ciljev do krožnosti, ničelnega onesnaževanja in biotske raznovrstnosti;
- **estetike**, tj. kakovosti izkustev in sloga, ki presega funkcionalnost;
- **vključevanja**, cenjenja raznolikosti, enakosti za vse, dostopnosti in cenovne dostopnosti.

⁵ [Nagrade 2021 \(europa.eu\)](https://europa.eu).

⁶ V okviru pobude novega evropskega Bauhauusa trajnostnost razumemo kot okoljsko trajnostnost.

Izziv je, kako vse tri vrednote obravnavati hkrati in razviti ustvarjalne rešitve, ki najbolj izpolnjujejo potrebe ljudi in pod črto stanejo manj.

3.2. Tri ključna načela

Komisija je sprejela **tri ključna načela**, ki izhajajo iz procesa soustvarjanja in ki bi morala biti vodilo novega evropskega Bauhauusa:

- združitev svetovne in lokalne razsežnosti;
- sodelovanje;
- naddisciplinarnost.

3.2.1. *Pristop na več ravneh: od globalne do lokalne*

Novi evropski Bauhaus podpira **pristop k preobrazbi na več ravneh – od globalne do lokalne**. Podnebne spremembe in zeleni prehod prinašajo izzive, ki jih je treba obravnavati na svetovni ravni. Hkrati so spremembe, ki se dogajajo na lokalni ravni, tiste, ki so za ljudi smiselne⁷. Novi evropski Bauhaus zato obravnava različne ravni preobrazbe, od svetovne ravni do ravni soselek, vasi in mest.

Uresničevanje novega evropskega Bauhauusa pomeni povezovanje z lokalnimi območji na **podlagi lokalnega pristopa**. Uspešni manjši projekti kažejo, da so pobude za preobrazbo izvedljive povsod in za vsakogar ne glede na njihovo velikost. Novi evropski Bauhaus bo preučil, kako podpreti **manjše pobude** na ravni posameznikov, soselek in lokalnih skupnosti.

To ne more biti omejeno na Evropsko unijo. Novi evropski Bauhaus bo sčasoma presegel meje Evrope, da bi uveljavil svoja načela trajnostnosti, vključevanja in estetike na svetovni ravni.

⁷ Ta lokalni okvir ima več vidikov, ki lahko skupaj določajo kakovost življenja v okolju: bližina močnega trga dela, dostop do različnih vrst infrastrukture in objektov, ugodna stanovanja itd.

3.2.2. *Participativni pristop*

Evropska komisija se odločno zavzema za participativni pristop, kot je razvidno iz trenutno potekajoče konference o prihodnosti Evrope, katere poslanstvo je poglobitev in vzdrževanje vključevanja državljanov. Komisija bo še naprej prisluhnila ljudem na terenu in z njimi preučila, kje politika, financiranje in druga orodja resnično prinašajo spremembe. To bo potekalo zlasti v okviru laboratorija novega evropskega Bauhauusa. Participativni pristop **vključuje civilno družbo in ljudi vseh starosti v vsej njihovi raznolikosti**, tudi ženske (ki so premalo zastopane v nekaterih ključnih sektorjih) in prikrajšane skupine⁸. Cilj tega nujnega poudarka na vključevanju je, da nihče ni zapostavljen, hkrati pa je priznanje, da se najbolj ustvarjalne rešitve porodijo iz skupnih razmislekov. Nove rešitve bi morale reševati vsakdanje težave in izboljšati kakovost življenja za vse.

3.2.3. *Naddisciplinarni pristop*

Namen novega evropskega Bauhauusa je presegati meje nazorov in poklicev. Z usklajenim delovanjem kulture in tehnologije, inovacij in oblikovanja, inženirstva, obrti, umetnosti in znanosti lahko dosežemo boljši jutri.

Pandemija COVID-19 je pokazala, da so bolj kot kdaj koli prej potrebni celostni pristopi za reševanje kompleksnih težav, s katerimi se soočata naš planet in družba. Za resnično preobrazbo je treba zagotoviti veliko različnih kompetenc in znanja. Naddisciplinarno delo in učenje omogočata medsebojno bogatenje zamisli, znanja, spretnosti in metod.

3.3. Tematske osi poti do preobrazbe

Ustvarjanje gibanja pomeni sodelovanje z ljudmi ter upoštevanje njihovih interesov, potreb in vzgibov. V analizi prispevkov, prejetih v fazi sooblikovanja, so bile opredeljene štiri tematske osi, ki jim bo Komisija sledila pri izvajanju novega evropskega Bauhauusa.

⁸ To vključuje osebe, ki jih bolj ogroža revščina, marginalizacija in/ali diskriminacija, kot so mladi in starejši, invalidi, lezbijke, geji, biseksualne, transspolne, nebinarne, interspolne in queer osebe (LGBTIQ) ter rasne ali etnične manjšine, kot so Romi, in verske manjšine.

3.3.1. Obujanje vezi z naravo

V prispevkih je bila poudarjena večja ozaveščenost in pripravljenost za obravnavanje podnebnih sprememb (ublažitev in prilagajanje) ter zmanjšanje izpostavljenosti onesnaženju.

Raziskave podpirajo mnenje ljudi, da se je treba znova povezati z naravo, tudi za zdravje in dobro počutje. Več možnosti za stik z zelenimi javnimi površinami pomeni boljše kazalnike za zdravje prebivalstva in zmanjšuje neenakosti na področju zdravja, povezane z dohodki⁹. Naravne rešitve v mestih lahko pripomorejo k obvladovanju poplav in drugih ekstremnih vremenskih dogodkov, obenem pa prispevajo k privlačnosti grajenega okolja.

Podnebnih ukrepov ne dojemamo več kot abstrakten boj, temveč kot sestavni del našega vsakdanjika, ki lahko izboljša kakovost zraka, vode in tal ter splošne življenjske razmere. To dojemanje se je še okrepilo med pandemijo, ko so naši življenjski prostori postali omejeni, ljudje pa so ponovno odkrili svoja mesta, vasi in zelene površine. Med pandemijo je prišla do izraza neposredna povezava med varstvom narave ter telesnim in duševnim zdravjem nas vseh.

Treba je preseči pogled, ki se osredotoča na človeka, in preiti na pogled, ki se **osredotoča na življenje** ter črpa navdih iz narave in se iz nje uči. Načinov je mnogo: od ekologizacije mest in uporabe naravnih materialov iz trajnostnih virov do inovativnih rešitev, ki temeljijo na „posnemanju“ elementov, ki jih najdemo v naravi; od nege tal do ponovne uporabe ali recikliranja odpadkov; od gradnje zelenih mestnih koridorjev za aktivno mobilnost do preoblikovanja prometne infrastrukture.

Obujanje vezi z naravo se začne v mladosti. Milijoni mladih zahtevajo več ukrepov za boljši planet in trkajo na našo okoljsko (za)vest. Prispevki v fazi sooblikovanja poudarjajo ključno vlogo, **ki jo imata izobraževanje in kultura pri premiku paradigme v smer proti novim vedenjskim vzorcem in vrednotam**. Izobraževanje in opolnomočenje otrok ter mladih prek sodelovanja, da razumejo, izkusijo in ponotranjijo trajnostnost in vključevanje, kuje trdne vezi prihodnjih generacij z naravo.

⁹ Glej poročilo Evropske agencije za okolje št. 21/2019, poglavje 3, z naslovom „Healthy environment, healthy lives: how the environment influences health and well-being in Europe“ (Zdravo okolje, zdravo življenje: kako okolje vpliva na zdravje in dobro počutje v Evropi).

3.3.2. *Povrnitev občutka pripadnosti*

Novi evropski Bauhaus je gibanje, katerega bistvo so naša skupna in zasebna izkustva. Sodelujoči so kot pomemben cilj poudarili povezovanje ljudi.

To pomeni spodbujanje medgeneracijske solidarnosti, povezovanje izobraževanja in umetnosti v lokalnih okoljih ter izboljšanje naših skupnih prostorov in krajev za zbiranje. Gospodarstvo na doseg roke s koncepti, kot so 15-minutna mesta¹⁰, ki državljanom zagotavljajo dostop do ključnih storitev in služb v neposredni bližini, je prav tako način za krepitev povezav in spodbujanje zdrave, trajnostne ter aktivne mobilnosti.

Edinstvenost kraja določajo njegove kulturne (dediščina, umetnost, lokalna obrt, znanje in izkušnje itd.), naravne (krajine, naravni viri itd.) in družbene dobrine (socialna podjetja, lokalne organizacije in združenja itd.). Kulturno življenje, umetniški dogodki in koncerti so priložnosti za povezovanje in druženje ter vezivo, ki ustvarja občutek pripadnosti.

3.3.3. *Prednostna obravnava krajev in ljudi, ki to najbolj potrebujejo*

V fazi sooblikovanja je postalo očitno, da mora biti novi evropski Bauhaus vključujoč. To se ne nanaša le na ljudi, temveč tudi na kraje, v katerih živijo.

Estetske in trajnostne rešitve morajo biti **cenovno ugodne za vse in dostopne vsem**. Ustrezno je treba upoštevati poseben položaj najranljivejših skupin in posameznikov, kot so tisti, ki jim grozi izključenost ali revščina, in brezdomne osebe. Vsako leto je v EU na primer treba prenoviti 800 000 socialnih stanovanj (5 % vseh socialnih stanovanj), hkrati pa vsako leto potrebujemo 450 000 novih socialnih stanovanj¹¹. Prikrajšane skupine so bolj izpostavljene energijski revščini in onesnaženosti zraka ter imajo slabši dostop do javnega prevoza.

Vključevanje pomeni tudi prizadevanje za **pristop „oblikovanje za vse“**, ki odpravlja ovire pri dostopnosti do grajenih in virtualnih okolij ter blaga in storitev.

Novi evropski Bauhaus jasno presega velika mestna središča in zajema kraje v vsej njihovi raznolikosti, vključno z vasicami, podeželskimi območji, mesti v zatonu, propadajočimi mestnimi četrtmi in deindustrializiranimi območji. To zahteva teritorialni razvoj, s katerim

¹⁰ [Projekt 15-Minute City \(15minutecity.com\)](https://www.15minutecity.com/).

¹¹ Boosting investment in social infrastructure in Europe (Spodbujanje naložb v socialno infrastrukturo v Evropi) – Urad za publikacije EU (europa.eu) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3129b80-6f7c-11e8-9483-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>.

se je mogoče **izogniti prostorski segregaciji** družbenih skupin in ustvariti **občutek povezanosti**. Povezati bi bilo treba različne predele mest, vasi ali sošesk. Treba bi bilo obravnavati manjkajoče **povezave med podeželskimi in mestnimi območji**. Kot smo med pandemijo COVID-19 občutili na lastni koži, je **digitalno povezovanje ljudi** bistvenega pomena za neodvisno življenje, dostop do informacij ter udeleževanje kulturnih dogodkov.

Med pandemijo smo izkusili tudi, da je zagotavljanje splošnega dostopa do digitalnih povezav¹² bistvenega pomena za neodvisno življenje in dejavno sodelovanje pri zelenem prehodu, dostop do informacij ter udeleževanje kulturnih dogodkov.

3.3.4. Potreba po dolgoročnem razmišljanju in upoštevanju življenjskega kroga v industrijskih ekosistemih

Sodelujoči v fazi sooblikovanja so opredelili jasno potrebo po večji krožnosti, da bi **se spopadli z netrajnostno rabo virov in odpadki**, vključno z uporabo zastarelih stavb in infrastrukture. Obravnavanje teh izzivov zadeva celoten industrijski ekosistem, od proizvodnje do dobave in potrošnje, z miselnostjo, usmerjeno v krožno gospodarstvo.

Ponovna uporaba, prenova, podaljšanje življenjske dobe in preoblikovanje obstoječih stavb bi morale na primer imeti prednost pred gradnjo novih stavb, če je mogoče. . Krožna, trajnostna zasnova in arhitektura morata postati nova normalnost.

Vse ustrezne discipline bi morale bolj priznavati predelane in obnovljive materiale, ki bi morali postati del paradigem zasnove. Izboljšati bi bilo treba uporabo naravnih trajnostno proizvedenih gradbenih materialov iz trajnostnih virov, kot so les, bambus, slama, pluta in kamen. Nove proizvodne tehnologije bi morale prispevati k zmanjšanju ogljičnega odtisa jekla ali cementa, recikliranju tekstilnih izdelkov, ki bi se drugače zavrgli, in pospešitvi zelenega prehoda v energijsko intenzivnih industrijah.

Novi poslovni modeli, biogospodarstvo, pristopi socialne ekonomije in trajnostna zasnova¹³ lahko podprejo preoblikovanje sektorjev, kot so tekstilna industrija, turizem, sektor ravnanja z odpadki in proizvodnja energije. **Digitalni prehod** bo imel sistemsko vlogo pri

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-compass>.

¹³ <https://www.routledge.com/Design-for-Sustainability-A-Multi-level-Framework-from-Products-to-Socio-technical/Gaziulusoy/p/book/9781032089959>.

razvoju in izvajanju novega evropskega Bauhauusa. Digitalna orodja, kot so omrežja 5G, umetna inteligenca, orodja na osnovi podatkov, robotika in trirazsežnostni tisk ali digitalni dvojčki v gradbeni industriji, lahko izboljšajo trajnostnost materialov, izdelkov in stavb.

4. Izvajanje novega evropskega Bauhauusa

Komisija želi v sodelovanju z Evropskim parlamentom in drugimi institucijami EU ter državami članicami vzpostaviti **omogočiten okvir** za novi evropski Bauhaus, usklajen s cilji trajnostnega razvoja ter ustreznimi politikami in pobudami EU. Omogočiten okvir je zasnovan, da bi ustvaril prostor za razvoj in preizkušanje instrumentov politik in financiranja za preoblikovanje naših družb in gospodarstva.

Namen okvira je zlasti **doseči več s politikami in instrumenti financiranja, ki so že na voljo**. Okrepiti je treba **sinergije med obstoječimi in načrtovanimi politikami oziroma programi EU**, da bodo lahko podprli cilje novega evropskega Bauhauusa. Vse lahko prispevajo k kulturnemu projektu, ki združuje trajnostnost, vključevanje in estetiko v krajih, kjer ljudje živijo, in načinih, kako živijo.

Novi evropski Bauhaus odpira vprašanja, ki jih ni mogoče ustrezno obravnavati z enim samim instrumentom in ki jih pogosto spregledamo.

Poleg tega se z novim evropskim Bauhausom uvajajo **posebni in namenski ukrepi**, ki bodo pomagali doseči preobrazbo.

Prvi okvir izvajanja se bo razvijal glede na rezultate, in sicer s ponavljajočimi se ocenami in pregledi.

4.1. Sodelovanje s skupnostjo novega evropskega Bauhausa: laboratorij novega evropskega Bauhausa

V podporo izvajanju novega evropskega Bauhausa bo Evropska komisija ustanovila **laboratorij novega evropskega Bauhausa**, možganskemu trustu podobno skupino, osredotočeno na interaktivnost med ljudmi in politikami za soustvarjanje, izdelovanje prototipov in preizkušanje novih orodij, rešitev ter ukrepov politike za lažjo izvedbo preobrazbe na terenu. Njegova vloga bo pospeševalna in povezovalna.

Laboratorij se bo začel z okroglo mizo na visoki ravni ter uradnimi partnerji in oblikoval skupnost, da bi sprejel konkretne projekte, ki jih navdihuje novi Evropski Bauhaus – podprte bodisi s sredstvi EU bodisi z drugimi pobudami – ter jih povezal za vzajemno podporo in učenje. Povezal se bo tudi z uveljavljenimi skupnostmi, ki se že ukvarjajo z zadevnimi temami, ter se obrnil na politike, industrijo in družbo, da bi presegel meje med njimi in preizkusil različne načine, kako lahko sodelujejo.

Komisija bo pri vzpostavljanju omogočitvene infrastrukture, vključno z digitalno platformo, skupnost novega evropskega Bauhausa pozvala, naj sodeluje na naslednjih temah in zanje oblikuje posebna priporočila:

- **Strategija označevanja:** Kako opredeliti in prepoznati konkretne pobude, ki bi ustrezale ciljem novega evropskega Bauhausa? Kaj je tisto, zaradi česar projekt postane projekt novega evropskega Bauhausa? Kako lahko oznako EU za novi evropski Bauhaus povežemo z dostopom do projektnih sredstev?
- **Inovativno financiranje:** Ali je mogoče koristno združiti množično in javno financiranje, da bi dosegli pobude na lokalni ravni in izboljšali izbiro projektov? Kateri pristop je najboljši za aktiviranje zasebnega financiranja, vključno s sredstvi človekoljubov, za podporo projektom novega evropskega Bauhausa? Kako spodbuditi vlagatelje v različnih sektorjih, kot so nepremičnine, turistična infrastruktura in podobno, da bi podprli cilje novega evropskega Bauhausa? Kako lahko socialno gospodarstvo podpre novi evropski Bauhaus?
- **Regulativna analiza in preizkušanje:** Kako lahko regulativni okvir podpre razvoj projektov novega evropskega Bauhausa v gradbeništvu, energijsko intenzivnih industrijah, mobilnosti, gospodarstvu na dosegu roke in socialnem gospodarstvu, kulturni in ustvarjalni panogi, turizmu ter tekstilni industriji? Kako lahko novi evropski Bauhaus v celoti izkoristi nov tehnološki napredek, vključno z digitalno preobrazbo? Katere so druge ovire in regulativna ozka grla? Kako lahko poenostavitev javnega naročanja in zakonodaje spodbuja prednostne naloge novega evropskega Bauhausa na evropski, nacionalni in regionalni ravni? Ali je

mogoče v sodelovanju z državami članicami in lokalnimi organi predvideti eksperimentalne regulativne okvire, da preizkusimo nove regulativne pristope, ki bi omogočili večja prizadevanja v skladu z usmeritvijo novega evropskega Bauhauusa?

- **Ključni kazalniki uspešnosti** Kako lahko izmerimo uspešnost novega evropskega Bauhauusa v letih 2024 in 2030? Katere dosežke želimo izpolniti v različnih fazah projekta? Kako lahko rezultate smiselno ocenimo?

Komisija bo na podlagi rezultatov dela, ki ga bo opravil laboratorij novega evropskega Bauhauusa, sprejela dodatne ukrepe in pobude, ki bodo vključevale države članice, Evropski parlament, Odbor regij in druge partnerje. Spremljala in analizirala bo razvoj dogodkov, olajšala povezovanje med deležniki ter zbirala in preverjala pozitivne rezultate ter izsledke. Opredelila bo nove teme, ki jih je treba preučiti v okviru laboratorija, in prispevala k postopni prilagoditvi podpornega okvira EU.

4.2. Trojno preoblikovanje

Glede na številne zgodbe, pogovore in eseje, zbrane v fazi sooblikovanja, so bile opredeljene tri vzvodne točke, v okviru katerih bi bilo treba izvajati posebne ukrepe: (i) doseganje sprememb na *konkretnih krajih* na terenu; (ii) potreba po doseganju inovacij *na drugačen način*, vključno z izboljšanjem naših znanj, spretnosti in metod; in (iii) potreba po prilagoditvi namenov in *načina razmišljanja*, na katerih temeljijo naši ukrepi¹⁴. Instrumenti podpore in financiranja so zasnovani na podlagi teh treh točk.

Ključna dela novega evropskega Bauhauusa sta ustvarjanje občutka pripadnosti skupnosti in predstavljanje inovacij. Komisija bo spomladi leta 2022 organizirala prvi **festival novega evropskega Bauhauusa**, ki bo namenjen zagotavljanju vidnosti za pobudnike sprememb, deljenju napredka in rezultatov ter razpravi o njih in spodbujanju udeležbe državljanov.

Skupnost bo na festivalu – tako v živo kot virtualno – imela priložnost za zbiranje, pogovore, deljenje, učenje in proslavljanje.

Festival bo imel tri sestavne dele:

- **forum** z razpravami za oblikovanje projekta. Na njem se bodo zbrali misleci, oblikovalci politik in strokovni delavci v globalnem pogovoru od znanosti in tehnologije do kulture in izobraževanja, od regionalnega in lokalnega razvoja do mednarodnih pogledov;
- **sejem** za predstavitev projektov, prototipov in rezultatov, ki prispevajo k novemu evropskemu Bauhausu, in podelitev nagrade za novi evropski Bauhaus;

¹⁴ <http://revistas.unisinos.br/index.php/sdrj/article/view/sdrj.2021.141.02>.

se je treba najprej osredotočiti na vključevanje državljanov ter interdisciplinarne metode za inkubacijo in sooblikovanje projektov;

– vzpostavila **namenski finančni instrument za urbanistične projekte**, ki bo spodbudil naložbe EU in zasebne naložbe v podporo projektom novega evropskega Bauhauusa v državah članicah. Poleg projektnih sredstev bo zagotovil tudi podporo za usposabljanje in izvajanje projektov;

– preučila, kako najbolje **podpreti manjše projekte** na osnovi dela Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo¹⁷;

– osnovala **pečat odličnosti za novi evropski Bauhaus**, da se izpostavijo visokokakovostni projekti, ki jih zaradi proračunskih omejitev ni bilo mogoče financirati s programi EU. Pečat odličnosti je lahko prvi korak k **oznaki „novi evropski Bauhaus“**. Izbrani projekti bodo vključeni v skupnost novega evropskega Bauhauusa in predstavljeni drugim potencialnim financirjem.

Poleg pobud, ki jih vodi Komisija, bo za financiranje projektov preobrazbe v sklopu novega evropskega Bauhauusa potrebno tesno sodelovanje z državami članicami. **Pristopi kohezijske politike k lokalnemu razvoju**, ki ga vodi skupnost in je prilagojen posameznemu kraju, lahko spodbujajo projekte novega evropskega Bauhauusa na regionalni in lokalni ravni, v katerih sodelujejo lokalne skupnosti.

Evropska komisija bo države članice pozvala, naj:

– uvedejo novi evropski Bauhaus v svoje strategije za družbeno-gospodarski in teritorialni razvoj ter izrazijo svojo zavezanost podpori in vključevanju novega evropskega Bauhauusa pri izvajanju **kohezijske politike** v obdobju 2021–2027 kot del partnerskih sporazumov in ustreznih operativnih programov;

– uporabijo finančni instrument za novi evropski Bauhaus za financiranje projektov na terenu;

– aktivirajo **ustrezne dele svojih načrtov za okrevanje in odpornost** (npr. o prenovi ali infrastrukturi) za projekte preoblikovanja v sklopu novega evropskega Bauhauusa.

4.2.2. Preoblikovanje ugodnega okolja za inovacije

Preoblikovanje v sklopu novega evropskega Bauhauusa je odvisno od prilagojenih in cenovno dostopnih rešitev, ki bi jih morali zagotoviti industrijski ekosistemi, od gradbeništva do panog življenjskega sloga in ustvarjalnih panog, od materialov do

¹⁷ Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo je objavil razpis za zbiranje predlogov za sodelovanje civilne družbe, usklajen s pobudo novega evropskega Bauhauusa. Cilj so dejavnosti, pri katerih državljani ne le opredelijo ustrezne izzive svojega mesta, temveč imajo tudi možnost sodelovanja pri iskanju morebitnih rešitev v idejni fazi (<https://www.eiturbanmobility.eu/launch-of-cross-kic-new-european-bauhaus-call-for-proposals-for-citizen-engagement/>).

poslovnih modelov in od digitalnega sektorja do kmetijstva. Kot je pokazala faza zasnove, so inovacije ključnega pomena. Ne gre le za inovacije v smislu novih tehnologij, temveč tudi za združevanje novih in tradicionalnih tehnik ali nov način uporabe lokalnih obrti in znanja.

Raznolikost in kompleksnost ustrezne zakonodaje ter dolžina upravnih postopkov so lahko izziv za projekte preoblikovanja ali celo ovira za inovacije. Inovativne pristope je treba preizkusiti in izvajati v eksperimentalnih okoljih v tesnem sodelovanju z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi držav članic.

Za učinkovito uporabo novih materialov, proizvodnih procesov in drugih orodij bo v več sektorjih in na različnih ravneh potrebno (pre-)usposabljanje, tudi s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem.

Komisija bo:

– do leta 2022 soustvarila **načrte za prehod** na (i) zelen, digitalen in odporen ekosistem gradbeništva s pomočjo *foruma na visoki ravni o gradbeništvu*, (ii) zelen, digitalen in odporen ekosistem, ki bo temeljil na gospodarstvu na dosegu roke in socialnem gospodarstvu ter dopolnjeval akcijski načrt EU za socialno gospodarstvo, ter (iii) zelen, digitalen in odporen tekstilni ekosistem, ki bo dopolnjeval strategijo EU za tekstilne izdelke;

– razvila **orodje za samoocenjevanje**, s katerim bo mogoče izmeriti, v kolikšni meri je projekt trajnosten, vključujoč in estetski, ter ugotoviti, kje so možne izboljšave. Združevalo bi vse obstoječe standarde, pravila in smernice na zadevnih področjih. Poleg tega bo razvila digitalna orodja za e-učenje in oceno okvira EU za trajnostne gradnje, s katerim se spodbuja **ocenjevanje emisij ogljika v življenjskem ciklu in celotni življenjski dobi** za okoljsko učinkovitost stavb;

– aktivirala nadaljnja sredstva **programa Obzorje Evropa** za podporo novemu evropskemu Bauhausu z raziskavami in inovacijami. Komisija bo organizirala **delavnico na visoki ravni o raziskavah in inovacijah za novi evropski Bauhaus**, na kateri bodo sodelovali vodilni strokovnjaki, katere namen bo zagotoviti v prihodnost usmerjen program raziskav in inovacij, ki bo podpiral novi evropski Bauhaus in prispeval k procesu soustvarjanja prihodnjih delovnih programov programa Obzorje Evropa;

– izkoristila zmogljivosti **Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo**¹⁸ ter **Evropskega sveta za inovacije**¹⁹ za objavo prvega sklopa usklajenih razpisov za zbiranje predlogov za soočanje s ključnimi inovacijskimi izzivi, ki bodo nastali pri projektih preobrazbe na terenu;

¹⁸ [Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo \(europa.eu\)](https://european-innovation-institute.eu).

¹⁹ [Evropski svet za inovacije \(europa.eu\)](https://european-council.eu).

- vključila novi evropski Bauhaus med prednostne naloge **programa LIFE**²⁰ in tako podprla predvsem projekte, ki spodbujajo krožnost, ničelno onesnaževanje in biotsko raznovrstnost;
- mobilizirala **program za enotni trg**²¹ in njegov **steber COSME**²² za podporo poslovnim partnerstvom v **sektorju življenjskega sloga** (npr. moda, oblikovanje, pohištvo itd.) med oblikovalci, proizvajalci, obrtniki in ponudniki tehnologij (projekt za partnerstva WORTH²³) ter **partnerstvom na področju socialnega gospodarstva in lokalnih zelenih dogovorov**²⁴;
- spodbujala naddisciplinarnе inovacije za trajnostnost, vključevanje in blaginjo v kulturnem in ustvarjalnem sektorju v okviru **programa Ustvarjalna Evropa**, zlasti z laboratoriji za ustvarjalne inovacije;
- aktivirala **vozišča za digitalne inovacije** v ustreznih sektorjih (vključno z gradbenim sektorjem) za razvoj dejanskih in virtualnih okolij ter izkušenj, ki vključujejo inovacijsko intenzivne digitalne tehnologije (umetna inteligenca, visokozmogljivostno računalništvo, masovni podatki) v podporo novemu evropskemu Bauhausu;
- od leta 2021 predlagala teme in prednostne naloge v **delovnih programih za digitalno Evropo**, ki prispevajo k pobudi novega evropskega Bauhauasa;
- spodbujala **inovativno javno naročanje** v sklopu novega evropskega Bauhauasa, s katerim bo spodbujala pristop, ki temelji na kakovosti, trajnostnosti in vključevanju, ne le ceni, vključno s pobudo za velike kupce²⁵;

4.2.3. Razširjanje novih pomenov

Za sprožitev gibanja so najprej potrebne vrednote. Bistveno je sodelovati s tistimi, ki razmišljajo o naših vrednotah, jih preučujejo in širijo, kot so umetniki, sociologi, pedagogi, izobraževalne ustanove in mladinske organizacije.

Umetniki in ustvarjalci z vseh področij že dolgo pomagajo ozaveščati o družbeno-

Komisija bo v tesnem sodelovanju z izobraževalno koalicijo za podnebje () objavila razpis za prijavo interesa za oblikovanje lastnih projektov novega evropskega Bauhauasa v izobraževalnih okoljih in okoljih znanja (od javnih knjižnic do šol in univerz). Komisija bo povezala te projekte in zagotovila njihovo prepoznavnost. Namenska nagrada za novi evropski Bauhaus leta 2023 bo omogočila, da do izraza pridejo najboljši projekti. (* <https://education-for-climate.ec.europa.eu/en>).*

²⁰ Podprograma LIFE za naravo in biotsko raznovrstnost in LIFE za krožno gospodarstvo in kakovost življenja [LIFE \(europa.eu\)](https://europa.eu).

²¹ [Program za enotni trg | Evropska komisija \(europa.eu\)](https://europa.eu).

²² [COSME. Program EU za mala in srednja podjetja. | Notranji trg, industrija, podjetništvo ter mala in srednja podjetja \(europa.eu\)](https://europa.eu).

²³ [Projekt za partnerstva WORTH \(worthproject.eu\)](https://worthproject.eu).

²⁴ Dodati povezavo do razpisa, če bo pripravljen za objavo do 14. septembra.

²⁵ <https://bigbuyers.eu/>.

gospodarskih in okoljskih izzivih naše dobe. Njihova kritična drža do sodobne družbe in dela, ki nam dajo misliti o njej, nam lahko odprejo oči in pomagajo preoblikovati naš prihodnji svet. To velja tudi za pojma estetike in lepote, za katera ni več univerzalnih standardov ali referenčnih del.

Kulturna in ustvarjalna industrija ter kulturni in ustvarjalni sektor so skupaj z organizacijami za izobraževanje in usposabljanje ter mladinskimi organizacijami novi viri pametne, trajnostne in vključujoče rasti ter delovnih mest. Njihov prispevek k inovacijam vse bolj spodbujajo netehnološki dejavniki, kot so ustvarjalnost, oblikovanje in novi organizacijski procesi ali poslovni modeli in sodelovanje. Zato je trajnostnost v središču mladinske in izobraževalne politike EU, vključno z visokošolskim in podpornim okvirom, kar omogoča številne sinergije s pobudo novega evropskega Bauhauusa.

Komisija bo:

- predlagala, da se v okviru programa **Erasmus+ v razpis za koalicije za inovacije za leto 2022**²⁶, ki bo usmerjen tako v visokošolsko izobraževanje kot tudi poklicno izobraževanje in usposabljanje, novi evropski Bauhaus vključi kot posebna prednostna naloga, in predlagala, naj se v razpis za projekte v okviru programa Erasmus+ **Evropska mladina skupaj 2022**, ki bo podprl nadnacionalna partnerstva za mladinske organizacije, novi evropski Bauhaus vključi kot prednostna naloga;
- predlagala podporo z **umetniškimi rezidencami** v okviru programa Ustvarjalna Evropa in drugimi vrstami kulturnih dejavnosti v prostorih, ki so bile določene ali označene v okviru novega evropskega Bauhauusa;
- vsako leto organizirala **nagrado novega evropskega Bauhauusa**, pri čemer bo vsakič izpostavila različne razsežnosti novega evropskega Bauhauusa;
- pripravila ukrep glede **vrstniškega učenja** za pomoč lokalnim organom pri vključevanju in izvajanju **načel kakovosti v grajenem okolju**, kot so bila razvita v okviru davoškega procesa²⁷ in strokovne skupine držav članic²⁸, ustanovljene v okviru nove evropske agende za kulturo;
- poskrbela, da bo **osrednja tema za eTwinning 2022**²⁹ **osredotočena na vprašanja, povezana z novim evropskim Bauhausom**;
- **predlagala teme**, povezane z novim evropskim Bauhausom, v sklopu tematskih prednostnih nalog za **evropsko nagrado za inovativno poučevanje 2022**;

²⁶ Usmerjen je v sodelovanje med širšim krogom deležnikov: študenti, univerze, podjetja, nevladne organizacije, civilna družba itd.)

²⁷ Glej davoški sistem za merjenje kakovosti Baukultur – Davoška deklaracija iz leta 2018.

²⁸ Končno poročilo strokovne skupine za visokokakovostno arhitekturo in grajeno okolje za vse bo objavljeno v drugi polovici septembra 2021.

²⁹ [eTwinning – domača stran](#).

- povezala letno temo **pobude DiscoverEU 2022**³⁰ z novim evropskim Bauhausom;
- za **letni razpis evropske solidarnostne enote za leto 2022** predlagala projekte, ki lahko prispevajo k pobudi novega evropskega Bauhauusa.

5. Naslednji koraki

Novi evropski Bauhaus bo gradil na moči svoje rastoče skupnosti. V zadnjih šestih mesecih je pobuda požela val navdušenja in prejela na tisoče zamisli, na katerih temelji to sporočilo. Aktiviranje zainteresiranih akterjev se bo nadaljevalo, pogovor pa se bo v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje, delegacijami Evropske unije ter zainteresiranimi mednarodnimi organizacijami in mrežami razširil po vsej Evropi in zunaj nje. V zvezi s tem bodo opredeljene sinergije z ustreznimi okviri politike in sodelovanja, zlasti v sosedstvu EU.

Evropska komisija se bo za ozaveščanje in spodbujanje razprave v posameznih skupnostih, aktivacijo državljanov in akterjev v zasebnem sektorju ter izmenjavo razpoložljivih virov za podporo novemu evropskemu Bauhausu zanašala na sodelovanje Evropskega parlamenta, Sveta, Odbora regij in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora.

Ključnega pomena bo sodelovanje držav članic in javnih organov na mednarodni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni, vključno s sodelovanjem civilne družbe in predstavnikov različnih skupnosti. Za novi evropski Bauhaus bo potrebno tesno sodelovanje v celotnem okviru upravljanja na več ravneh, od spodbujanja procesov sodelovalnega sooblikovanja do zmožnosti za podporo financiranju lokalnih projektov preoblikovanja.

V izhodišču bodo države članice pozvane, da izberejo kontaktno točko za pobudo novega evropskega Bauhauusa, ki bo povezovala in usklajevala prizadevanja v posamezni državi ter sodelovala v neformalnem omrežju za izmenjavo informacij in izkušenj na ravni EU.

Evropska komisija bo o napredku pobude poročala v letu 2022.

Priloge:

1. Poročilo o fazi sooblikovanja
2. Aktiviranje programov EU
3. Ekosistem politike novega evropskega Bauhauusa

Sodelujoči

NASLOVNICA:

- Šola v hiši na drevesu © Valentino Gareri
- Arhitektura © Adobe Stock – lilymary

³⁰ [DiscoverEU | Evropski mladinski portal \(europa.eu\)](https://europa.eu/discovereu/).

- Ljudje, ki počivajo na travi v parku, posnetek od zgoraj © Adobe Stock – Watman

Notranje strani:

- Lupina indijskega brodnika © Adobe Stock – Dean Pennala
- Tekstura zelenega lista © Adobe Stock – Vera Kuttelvaserova
- Ljudje, ki počivajo na travi v parku, posnetek od zgoraj © Adobe Stock – Watman
- Zdravstveni center v Larachi © H. Santos-Díez
- Domo - izobraževanje na področju trajnostne arhitekture in srednja šola © Dolores Victoria
- La Ferme du Rail © Myr Muratet.
- The Arch © O.S.T. & Constructlab
- Wunderbugs © Francesco Lipari
- Palaluxottica © Simone Bossi
- Holmes Road Studios © Peter Barber Architects
- Proto-Habitat © Flavien Menu
- Deževni vrtovi v Rundelsgatanu v Vellingu © Vir: edges
- Šola v hiši na drevesu © Valentino Gareri
- Domo - izobraževanje na področju trajnostne arhitekture in srednja šola © Dolores Victoria
- Gleis 21 © H. Hurnaus
- Vrtna hiška © C. Pavlou
- Vrtna hiška © C. Pavlou
- Solna hiša (The Salt House) © R. Hofmanis